

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 1 1

85. ÅRGANG

9. JUNI

1 9 7 3

JUNI – HAVE

(SIDE 176)

**PINSE-
NUMMER**

DET HELLIGE ÅR

REDAKSJONELT:

PINSE-

Den 10. juni er en travel dag for den katolske kirke i år. Vi ber for Nord-Irland (under), Kirken innleder et ekstraordinært Hellig år vel ti år etter Konsilets avslutning, og den feirer, først og fremst, Pinse. Men samtidig er det kanskje også grunn til på denne dag å registrere tegn på at det finnes en ny besinnelse og en ny styrke i Kirken akkurat nå — etter disse forvirrende og ganske slitsomme etter-konsiliære år. Denne styrken anes blant annet i en sterkere bevissthet om at kriser og vanskeligheter også denne gang var en naturlig ting, noe vi kunne ha ventet oss. Kirken har faktisk vært gjennom vanskeligere perioder mange ganger før i alle disse århundrene siden den første Pinse, den har vært dømt fra

livet så ofte, folk har forlatt den, mennesker har grått over den eller talt om alle dens svakheter. Alt fordi man har glemte, om og om igjen, at dette også er Herrens vei, gjennom mørk natt mot lys. Vi gjennomlevet alt dette igjen siste Påske, og vi har nå kommet til den tiden da Kirken blir dannet og begynner sin virksomhet i verden.

Som meldt i forrige nummer av bladet innledes søndag den 10. juni et nytt Hellig År i den katolske kirke — etter pavens vilje i forsoningens tegn. Under en generalaudiens i Vatikanet i mai sa han bl. a. om jubileets egentlige siktepunkt.

«Det gjelder menneskets indre fornyelse, det menneske som tenker og som i sine tanker har tapt sannhetens sikkerhet. Det gjelder det menneske som i sitt arbeide oppdager at han er så utadventt at han ikke lenger fullt ut aner hva som foregår i ham selv. Det gjelder mennesket som nyder livet og fornøyer seg og som kjenner så mange spennende måter å få slike nytelser på at hun eller han snart føler seg trett og uten illusjoner.»

«For det er dette som Evangeliet forstår med omvendelse: det å gjøre bot og få et nytt hjerte. Mennesket må fornyes innenfra. Det betyr en gjenfødelse. En enkel ting, på samme måte som en klar og modig handling ut fra ens samvittighet — men på samme tid innviklet og vanskelig som en læretid. Det er også nådens tid, og vanligvis mottar man ikke nåde uten å bøye sitt hode.»

«Vi tror ikke vi tar feil når vi mener at vi i det moderne menneske finner en dyp skuffelse, ulykke som er fremkalt av falske formularer for lykke og redsel for ikke å vite hva man skal gjøre med de tusen og en gleder som sivilisasjonen tilbyr det i sin overflod. Med andre ord: mennesket trenger den åndelige fornyelse som Konsilet håpet på.»

I et av de siste numre av det amerikanske bladet Commonweal skriver Peter Steinfels om ett av disse nye tegn i dagens Kirke som vi skal notere oss, *The New Interiorism*. Noe som antagelig nøye henger sammen med ting vi berørte tidligere i år i ST. OLAV — en tilbakevenden til bønn og indre liv. Steinfels sier for eksempel:

BØNN FOR NORD— IRLAND

Første pinsedag er en kristen bønnedag for Nord-Irland. Vatikanet har i samråd med Kirkens Verdensråd oppfordret alle kristne til å la pinsefesten være en dag med bønn om fred i Irland.

50 ÅR

Pastor Edvard Dahm Vogt i Bergen fyller 50 år den 14. i denne måneden.

Vi gratulerer.

HELDER CAMARA HIT I AUGUST

Erkebiskop Helder Camara kommer etter det ST. OLAV får opplyst til Norge i august. Han er invitert av Den norske kirkes presteforening til et nordisk presteseminar som holdes på Rauland turisthotell. Temaet for seminaret blir «I forsoningens tjeneste».

DAGEN

«TIL OSS ALLE»

«Vi ser 'the new interiorism' meget tydelig i den katolske kirke. Det er et sterkt krav om å gjøre sosiale og politiske aksjoner meningsfulle i en religiøs sammenheng. Det er en ny oppfatning med det åndelig liv. Man legger igjen stor vekt på de tradisjonelle elementer av liturgien. Man går tilbake til 'røttene', i skriftene, i liturgien og i teologien — en ting som var mer typisk for begynnelsen av 60-årene enn for perioden etter Konsilet.»

Og Steinfels fortsetter med noen linjer som riktignok har en spesiell amerikansk bakgrunn, men som også har interesse utover det:

«Det synes klart at 'the new interiorism' er et barn av de siste politiske nederlag. Dette er et mønster som virker som en historisk lov, et tilbakeslag for politiske og sosiale forhåpninger fører til en indre besinnelse og søken. Hvis Guds rike ikke kan dannes på jorden, må det finnes inne i en selv.»

Denne besinnelse som det her har vært snakk om — og som sikkert ikke bare gjelder amerikansk katolisisme — betyr i neste omgang absolutt ikke at de som den hele tid har beklaget utviklingen etter Konsilet, kan glede seg. Gjør de det uten motforestillinger, så har de knapt forstått stort av det som har skjedd. De har ikke begrepet at uroen og vanskelighetene var nødvendige. Men det betyr heller ikke at de grupper som en stund har strevet med å gjøre Kirken til en liberal diskusjonsklubb, skal gråte.

Snarere er det kanskje slik, etter undertegnede mening, at begge parter (og det store flertall av katolikker som befinner seg et eller annet sted mellom disse ytterpunkter) kan feire Pinsehøytiden i forvissning om at Kirkens liv og deres eget private ikke så lett lar seg adskille. Det vil si: at Kirken har vært gjennom en ganske voldsom brytningstid fordi den var påkrevet, men at det som det spørres om nå, blant annet ved et nytt Hellig år, ikke er dens fornyelse, men vår personlige.

A. R.

Kjære troende.

Jeg vil i forbindelse med feiringen av den hellige Pinsefest kort fremlegge to anliggender som begge har sitt opphav i Rom og med adresse til oss alle.

Det første er dette: hvert femogtyvende år blir i den katolske Kirke feiret som et hellig år. Mange vil ennu minnes året 1950 hvis høydepunkt ble Pius XII's høytidelige de-finisjon av læren om Marias opp-tagelse. Den 9. mai i år bekjentgjorde Pave Paul VI under den offentlige onsdagsaudiens at året 1975 skal hel-ligholdes slik tradisjonen tilsier det. Dog blir det denne gangen en vesentlig forskjell, idet forlengelsen av denne feiring som rundt om i verden alltid fant sted i løpet av det på-følgende år, vil bli erstattet med en innledende feiring året før på det lokale plan. Denne innledende fase skal, ifølge Paven, allerede ta til Pin-sedag i år.

Hensikten med denne feiring er å skape grobunn for en religiøs og moralsk fornyelse, begynnende med den enkelte katolske mann og kvinne, hvor de enn måtte befinne seg. Det egentlige hellige år vil så komme som et naturlig høydepunkt i «den evige stad» i 1975.

Jeg vil med det første i et hyrdebrev redegjøre nærmere for Pave Pauls intensjoner og det hellige års betydning, og komme inn på hva vi hver især kan gjøre for at denne feiring kan bære den forønskede frukt.

Rom annet anliggende gjelder den skjebnesvangre situasjon i Nord-Irland som vi kjenner bare så alt for godt gjennom massemediens konstante beskrivelser. Roms Sekretariat for Kristen Enhet og den Pavelige Kommisjon for Rettferdighet og Fred har sammen med Kirkens erdensråd gått inn for å gjøre Pinsedag i år til en særlig bønnens dag for fred og forsoning i Nord-Irland. Både den katolske Kirke og de største protestantiske kirkesamfunn i Nord-Irland slutter helhjertet opp om dette initiativ. Hva menneskene selv ikke formår å realisere blir enten uforløst, med

alle de iboende tragiske konsekvenser, eller Gud selv må i sin barmhjertighet gripe inn med sin hellige Ånds kraft. Over hele den kristne verden vil det på Pinsedag stige opp bønner til Ham som sa: «Min fred gir jeg dere, min fred etterlater jeg dere.»

Også vi som nyter godt av en fred og politisk fordragelighet det er få land forundt å kjenne, plikter å legge våre bønner til de andres, selv om vi er få. Forbønnene for Pinsedag i våre kirker vil derfor være for denne intensjon, men jeg anmoder alle også å be individuelt og med inderlighet for dette anliggende.

Jeg ber Gud velsigne dere alle.

Oslo,

1. juni 1973.

† JOHN W. GRAN

Biskop.

TANKER

LITTERATUR:

«DØRENE»

(NYE DIKT)

One Schwarzotts nye diktsamling på Cappelen, «Dørene» inneholder, som det står i forlagsreklamen, bl. a. noen «skarpe, ofte ironiske glimt» fra hennes eget yrkesmiljø, teateret. Men det er først og fremst noe annet vi har satt merke ved, for eks. dette diktet som vi tillater oss å gjengi i sin helhet:

«En gang for lenge siden
var det en
som byttet plass
med meg
uten at noen så det.
Jeg husker bare
to øyne
og varmen fra hånden
på min venstre skulder.
Det var et tog
som gikk til helvete.

Jeg husker stemmers
feberhete hvisking
og lukten av angst.

Men det var en
som byttet plass
med meg
uten at noen så det...

Det er som man ser et lite diktstykke, absolutt ikke så besnærende som de avslørende strofer fra selskapslivet og skuespillernes private verden.

Men det er *det* ihvertfall denne signaturen kommer til å huske en stund.
A. R.

17. juni

Kristi Legemsfest feires i år i Oslo på Lunden kloster søndag 17. juni kl. 11. Det blir messe i friluft og Sakramentsprosjon gjennom klosterhaven hvis været tillater det.

Det hebraiske ordet *kabod*, herlighet, (på gresk: doksa; på latin: gloria) uttrykker noe helt essensielt om Gud. Bortsett fra at det kan peke hen på Hans ytre manifestasjoner i skaper- og frelsesverket, åpenbarer det for oss noe av Hans eget vesen og karakter. Det er derfor intimt knyttet til begrepet *hellig*. «Hellig, hellig, hellig er hærskares Gud; himlene og jorden er fulle av Hans herlighet.» Om ordet hellig betegner den ene Guds suverene majestet i sin transcendens (negativt), dekker herlighet foruten denne betydning også en mer positiv idé: Hans overveldende skjønnhet, Hans lysende og strålende godhet, Hans forklarende tiltrekningskraft, Hans åpenbaring i skaper- og frelsesverket. Men Guds egen herlighet er skjult i det lys som for oss fortoner seg som mørke.

Kristus er selve «avglansen av Hans herlighet og bildet på Hans vesen». Guds herlighet er Kristi egen, også i fornedrelsen. Vi har sett hans herlighet, skriver evangelisten.

For oss kristne er derfor ikke Gud først og fremst en monoteistisk idé og et transcendent prinsipp, men den som er kommet oss nær i Kristus.

Denne apostoliske tro har sitt grunnlag i Guds herlighet slik vi finner den i skapningen, i naturen og i historien. Dens senter er Guds herlighet i Jesu fødsel, liv, død og opphøyelse. Dens mål er menneskets og hele skapningens delaktiggjørelse i Hans endelige herlighet. Skapelse, frelse og eskatologi former et enhetlig mønster.

I linjene som følger skal vi bruke dette åpenbarte aspekt av Guds vesen som selve nøkkelen til forståelse av den kristne religion. Setter vi vårt siktepunkt lavere, vil vi ikke makte å fatte det bibelske budskap i en enhetlig visjon.

1. «Himlene forkynner din herlighet, Herre», synger salmisten. Men en annen av Bibelens teologer skriver: Himlene kan ikke romme hans herlighet. Gud er såvel i som utenfor sitt verk.

IGNATIUS:

I EN JUNI - HAVE

Johannes av Korset har på en spesiell vakker måte gitt uttrykk for skapningens forhold til Skaperen i sin «El Cantico Espiritual». Bruden, det er den kristne sjel, henvender seg spørrende til skapningen:

O skoger, skjønne hager
plantet av Ham på hvem mitt hjerte
bier,
o eng så grønn og fager
med blomsterbroderier,
si meg om dere så Ham gå forbi her?

Og skapningen svarer:

Vi skimtet Ham, Han ilte
men i sin skynding lot Han andre
skje oss:
Han så på oss og smilte
og bare ved å se oss
kunne Han i sin egen skjønnhet kle
oss.

(Oversettelse ved Kristen Gundelach.)

Man kan ikke stanse ved naturen. Da blir den unaturlig. Det er i forholdet til Gud at dens storhet ligger.

Den gjenspeiling skapningen her viser til er av en Gud i herlighet og skjønnhet. Skjønnheten er jo nettopp i skapningen et aspekt av Guds uut-sigelige skjønnhet, Hans herlighet. All jorden er full av hans herlighet. Slik finner vi skjønnhet i all kunst, i kjærlighetsgjerninger, i vennskap og menneskelig omgang. Men skapningen og dens herlighet er forgjengelig underlagt: det vil si at den kun kan forstås ut fra en viten om skapelse og syndefall. Derfor er det at skapningen betyr så meget mer for oss etter syndefallet: vi ser i den en renhet og en hellighet vi ikke finner i oss selv. Når vi ser gjennom skapningen mot Gud, ser vi som i et spill, i en gåte.

Men i Gud er all skjønnhet og godhet komplett og fullkommen.

2. «Ved sin skjønnhet var det at Kristus overvant verden» (Bulgakoff).

Om våre korte betraktninger over Guds og naturens herlighet egentlig var en understrekning av Hans transcendens, så er Kristi herlighet en åpenbaring av Hans nærhet. «Vi

har sett hans herlighet». Kristi herlighet, som er Guds egen, er åpenbart i de store mysterier i hans liv: fødsel, forklarelse, lidelse, oppstandelse og opphøyelse og i hans forestående gjenkomst. Av de nettopp nevnte aspekter ved Kristi liv er det vel vanskeligst å se hans lidelse og død som ære og herlighet. Hele Universet synes å ha feiret hans inkarnasjon: Herrens herlighet lystet om dem. Forklarelsen på berget viste hans guddom for disiplene: De så hans herlighet. Oppstandelsen åpenbarte hans legeme forklaret i herlighet; og slik skal vi se ham komme igjen. Stefanus så himlene åpne seg og Kristus sitte i herlighet ved Faderens høyre hånd. — Men lidelsen? Dog skal Kristus ha sagt før han led: «Far, timen er kommet, herliggjør din sønn!» Denne herliggjørelse ligger enn i fremtiden for ham, som oppstandelsen viser: «Skulle ikke Kristus lide disse ting og så gå inn til sin herlighet?» I lyset av dette gir korset mening, hvor dypt elendig det enn var. Derfor ser Paulus sin egen lidelse i dette dobbelte forhold: et vidne om Kristi lidelse, men også deltagende i den herlighet som skal åpenbares. — Herlighet er altså selve lidelsens tema.

Nu oppfylles alt av lys:

både himmel, jord og under jorden.
I går ble jeg med deg i graven,
i dag oppstår jeg med deg,
du oppstandne.
Jeg ble korsfestet med deg i går,
Du selv, frelser,
forherlige meg med deg i ditt rike.
(Johannes av Damaskus: påskevers.)

Dette er påskens mysterium. Ved Kristus får vi del i Guds egen herlighet. Kristi herlighet fullbyrdes i Kirken, i DE KRISTNE. I oss er allerede Kristi egen herlighet reflektert, i det han like-danner oss til sitt bilde, «fra herlighet til herlighet».

Det radikalt essensielle ved Kristi herlighet er dens spesielle karakter: den består i en total manifestering av Guds kjærlighet. Nettopp her ser vi at denne herlighets egen natur er

kjærligheten. «Den kjærlighet (ifølge Dante) som beveger solen og de andre stjerner».

3. «Jeg skal mettes, når jeg våkner, med synet av din herlighet».

Kristi frelsesgjerning, som vi har sett består i å delaktiggjøre oss i Guds egen herlighet — å gi oss del i den guddommelige natur —, når sin fullendelse ved hans gjenkomst, hans parousia, da vi selv skal ikles hans herlighet, fridd fra syndens og dødens bånd. Derfor er vår kontemplasjon av herlighet så langt fra et rent teoretisk og spekulativt anliggende, men selve sentrum for vår egen eksistens. Vi som hittil har sett som i et spill, i en gåte, skal da se åsyn til åsyn.

Denne herlighet er det mystikerne har opplevd i visse store øyeblikk i sitt liv. De rene av hjerte, helgnene og mystikerne, er jo vår tros forskere. Treenigheten er så meget mer enn et dogme: den er det guddommelige liv som vi ved Kristus har fått del i. Vår vei til Faderen går gjennom Sønnen, i den Hellige Ånd.

I en blendende visjon har Dante gitt uttrykk for dette i sin siste sang av «Paradiso»:

Så vendtes de på ny mot herligheten,
og aldri har vel øyne noensinde
med mer fullkommen klarhet kunnet
se den.

Min seer-evne, mer og mere klar
steg stadig lenger inn i denne stråle
av det som ene virkelighet har.

I bundløst dyp av lys jeg så fortettet
og samlet i ett bind alt det som taper
seg vanligvis i verdensvidenspredthet.

Evige lys som i deg selv kun hviler,
kun selv forstår deg og, av deg forstått,
og deg forstående, allkjærlig smiler.

Den farvekredsningen, refleksen blott
av deg, o stråle, da du ned var steget
og i mitt øye hadde spredning fått,

syntes meg male i sin glans vårt eget
billede — men forklaret, evig ungt,
av Kjærlighet som driver sol og
stjerner.

(Ved Kristen Gundelach.)

Innledningsvis la vi begrepet herlighet tilgrunn for vår forståelse av den kristne religion. Dette kan synes å være en noe 'umoderne' fremgangs-

Ny kommisjon i Vatikanet: «KVINNENS ROLLE»

Prester

Den kommisjonen som er nedsatt av paven for studiet av kvinnenes rolle i samfunn og Kirke har som meldt i forrige nummer fått medlemmer fra flere kontinenter. På en pressekonferanse i Vatikanet i mai ble det meddelt at kommisjonens oppgave er å utrede spørsmålet om «kvinnenes spesielle rolle i samfunnet og forholdet mellom mann og kvinne på grunnlag av den radikale likheten mellom dem, men også i lys av den måte de skiller seg fra hverandre og utfyller hverandre». Videre skal kommisjonen «utrede og bedømme kvinnens rolle i Kirken».

På spørsmål om utredningen også vil omfatte spørsmålet om vigsel av kvinner til forskjellige embeder i Kirken, svarte en av kommisjonens medlemmer, frøken Pilar Bellosillo fra Spania (tidligere ordfører i de katolske kvinneorganisasjoners verdensunion) at de forslag som er satt frem på dette området omfatter læremessige og teologiske problemer som for tiden blir behandlet av andre kirkelege kommisjoner. Hensikten med den

nye kommisjon er å utrede kvinnens rolle i samfunn og Kirke, ikke å fremlegge fullstendige svar utover kommisjonens kompetanse.

Patriarken Shenuda, religiøs leder for 27 millioner katolske kristne i Egypt og Etiopia, kopterne, har nylig avlagt en ukens good-will besøk i Rom hos pave Paul VI. På bildet sees patriarken ved ankomsten.

JUNI - HAVE -

(Forts. fra forrige side)

måte. Men nettopp i dag, i en verden og i en kultur så dennesidig og endimensjonal er det av aller største viktighet for den kristne å ikke redusere sin forståelse av Guds hellighet og herlighet, men tvert om å gjøre det til utgangspunktet for sin verdens- og livsforståelse. Vår tro er jo, ikke et sett dogmer, men et kosmisk mysterium.

Kristendommen består nemlig ikke primært i å elske sin neste, men det at vi er skapninger, for hvem kontemplasjonen av Guds herlighet, og foreningen med Gud i opplevelsen av denne herlighet, er det eneste som helt ut kan fylle vårt vesen. Kun den kan gi mening til et liv og en verden som ellers ville fortone seg for oss som absurd.

frater Ignatius.

Pinseaften

Evangeliet pinseaften er fra Johannes 14. kapitel:

«På den tid sa Jesus til sine disipler: Dersom dere elsker meg, så hold mine bud. Og jeg skal be Faderen, og han skal gi dere en annen talsmann som skal bli hos dere til evig tid, Sannhetens Ånd som verden ikke kan få, for den ser ham ikke og kjenner ham ikke. Dere skal kjenne ham, for han skal bli hos dere og være i dere. Ennå en liten stund, og verden ser meg ikke mer, men dere skal se meg, for jeg lever, og dere skal leve. Den dag skal dere skjonne at jeg er i min Fader og dere i meg og jeg i dere. Den som har mine bud og holder dem, han er den som elsker meg, men den som elsker meg, skal min Fader elske, og jeg skal elske ham og åpenbare meg for ham.»

Redaktøren av Catholic Herald har nylig vendt tilbake til London etter et besøk i Spania. Under overskriften SPAIN'S CIVIL WAR BRINGS BLOODIEST MAY DAY FOR YEARS skriver han blant annet dette:

«Det Spania som jeg nettopp har vendt tilbake fra befinner seg nok en gang i borgerkrigs-forhold. Uttrykket er ikke mitt eget, men det stammer fra en av regjeringens tjenestemenn som jeg traff. Og uttrykket ble øyensynlig mer enn rettfærdiggjort av de begivenheter som fant sted den uken jeg var der.

Den borgerkrig det er tale om gjelder konflikten mellom liberale og konservative fraksjoner i den spanske kirke. Men det er vanskelig å skille fra hverandre religion og politikk og siste ukens hendelser avdekket motsetningene mer brutalt enn man har sett på lang tid.

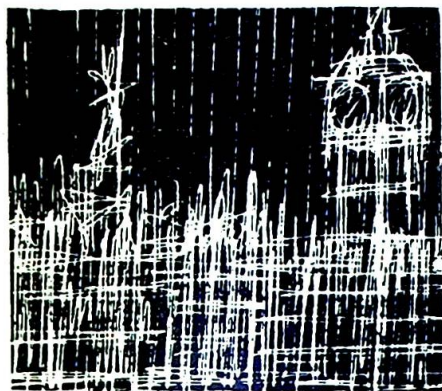
Den 1. mai ble markert med politisk inspirert vold som gjorde maidagen til den blodigste i Spania på en årrekke. I den mest alvorlige affæren ble en politimann drept og seks andre såret av venstre-orienterte aktivister.

Regjeringen svare med et løfte om å garantere ro og orden ved en styrkelse av politistyrken. Dette på sin side førte til en meget kritisk erklæring av enkelte fremtredende kirkeledere som understreket at det er mer nødvendig med sosiale reformer slik at alle spaniere, særlig arbeiderklassen, kan oppnå fred og rettfærdighet. Erklæringen var under-

Teologisk

Tre katolske og tre evangeliske Tøkeniske universitetsinstitutter i Tyskland har i fællesskab udsendt en betænking, hvori de foreslår en gensidig anerkendelse af det gejstlige embede i de forskellige kirker. De mener, at der teologisk set intet er til hinder for et sådant skridt. Denne betænking har udløst en bred diskussion om forståelsen af embedet såvel i den ro-

overfalt

tegnet av seks biskoper ledet av Madrids erkebiskop, kardinal Tarancon.

Senere på mai-dagen gikk høyre-ekstremister i den spanske kirke, de såkalte Kristi krigere, til voldsaksjoner. De overfalt og julte opp en gruppe arbeiderprester og fornærmet en biskop på gaten. Det ble lest rekviemmesse for den døde politimann, noen foreslo at Madrid erkebiskop skulle henrettes.

Situasjonen er alvorlig, men ikke så håpløs som den kan virke for utenforstående, skriver redaktøren. Han mener at en av grunnene til de uheldige pressekommentarene som ofte har kommet om Spania, skyldes manglende forståelse hos utenlandske observatører for den lidenskap spaniere føler for religiøse og politiske spørsmål.

Slikt engasjement er i det minste bedre enn den materialisme og likegyldighet som finnes i andre land, skriver han.

debatt

mersk-katolske kirke som i reforma-sjonskirkerne. Det drejer sig nemlig ikke blot om en teoretisk overvejelse. Hvis denne tese bliver antaget af de respektive kirker, skulle der ikke mere være vanskeligheder med hensyn til interkommunion og intercelebration.

Naturligvis har de teser, som fremsettes i dette memorandum, krav på en alvorlig og indgående drøftelse. Det

JACQUES MARITAIN

Den katolske filosof og forfatter Jacques Maritain er død i en alder av 91 år.

Han ble regnet som en av vår tids store tenkere i Kirken, en mann som hadde stor innflytelse både blant katolikker og ikke-katolikker. Han konverterte i 1906 og kom tidlig til å interessere seg for thomistisk filosofi. Pave Paul VI har selv kalt Maritain «en mester i tankens, livets og bønnens kunst». Sine siste år tilbragte Maritain i Jesu Små Brødres kloster i Toulouse.

Her hjemme har vi bl. a. A. H. Winsnes bok om Maritain — en studie i kristen filosofi.

mest iøjnefaldende og så at sige kernen i hele betænkningen er den kendsgerning, at det gejstlige embede opfattes som en social funktion i kirken. Præsten er først og fremmest menighedsforstander. I grunden er alle kristne bemyndiget til at forkynde Guds ord og til at meddele dåben og nadveren. Men menighedsforstanderen har på grund af en særlig kaldelse og bemyndigelse ansvaret for, at det sker på rette måde i menighedens offentlighed.

Denne social-funktionelle opfattelse af præsteembedet, bag hvilken man skimter en luthersk grundanskelse, kan imidlertid næppe begrundes ud fra Det Nye Testamente. Ifølge Paulus' lære har enhver kristen sin særlige nådegave (karisma), men det er ikke bevist, at alle har den samme nådegave. Præstedømmet rummer mere end en ren og skjær lederfunktion. Kirken er opbygget på apostlenes og profeternes grundvold (Ef. 3,20). Disse sidste har fået en særlig nådegave, nemlig »indsigt i Kristi hemmelighed« (3,5). Denne hemmelighed eller dette mysterium består ifølge Guds frelsesplan i: »i tidernes fylde at sammenfatte alt, både det himmelske og det jordiske, i Kristus« (1,9).

Det forekommer os — det være sagt i al beskedenhed og med alt muligt forbehold — at denne side af embedet ikke er tilstrækkeligt tilgodeset i de anførte teser. Ifølge brevet til efeserne er det apostlens opgave at »kundgøre evangeliets hemmelighed« (6,20). Han er »Kristi tjener og forvalter af Guds hemmeligheder« (1. Kor. 4,1). Hans

funktion er ikke blot at sørge for den rette orden i menighederne. Han har den endnu vigtigere opgave at være garant for, at Guds ufattelige hemmelighed stadig bevares som ufattelig. Denne opgave opfylder han ikke blot i sin prædiken, men også i de hellige mysterier, først og fremmest i den hellige eukaristi, hvorved Kristi offer bliver nærværende iblandt de troende. Han udfører sit embede »på Kristi vegne« (2. Kor. 5,20).

Det forekommer os, at man med den stærke fræmhevelse af præstens rolle som menighedsforstander overser hans opgave som forkynder af Guds mysterier. Det er især de østlige kirker, der lægger vægt på disse »hellige mysterier«. Men hele verden længes i dag efter det hemmelighedsfulde og mystiske. Vi har behov for det ubegribelige for at kunne forstå det, vi gennemskuer. Den tidligere fascinerende af det hemmelighedsfulde er tilsyneladende ved at forsvinde fra vore kirker. Og måske er det netop derfor, vi oplever nye mystiske bevægelser. Det, vi fortrænger, skaffer sig selv surrogatkulturer. Vi er fascineret af det hidtil ukendte i teknik og sport. Der udfoldes en næsten religiøs persondyrkelse i politik og underholdningsindustrien. Vi er vidner til nye former for okkultisme og astrologi. Vi ser ungdommen flygte ind i rus og ekstase. Blandt kirkernes store fejl i vor tid er den største måske, at de forholder menneskene det sande mysterium: Guds treenige kærlighed, som i korset har sammenfattet alt i Kristus.

H. Roos S.J.

Dulgt - men ikke skjult

TANKER TIL PINSEN

Når vi langt inn i Julenatten gledes over Guds eget komme til vår jord, mer høytidsfylte enn noen annen gang i året — eller Påskedagsmorgen feirer Frelserens oppstandelse med en alltid tilbakevendende optimisme, så betyr ikke dette at vi på alle de andre dagene står uberørte overfor Menneskevordelsens realitet. Heller ikke at vi lever videre bare i en lunken tro på Menneskesønnens definitive seier over døden og på de perspektiver den åpner for vårt livsopplegg.

Slik også med Pinsen, som vi nå går til i et festmøte med Den hellige ånd: Vi slår oss ikke ned på kirkebenken for i dypet av vårt indre å oppleve noe engangssus fra den tredje Person i Guddommen, for så å se det stilne igjen knapt dagen er hellt.

Nei, Pinsen — som Jul og Påske — runger videre i oss som mektige, minnende, manende ekkoer fra Skrift og liturgi, som mysterier bakom svimlende sannheter. De er de store vardene i kirkeåret, lysende i Guds medhistorie vis à vis sine barn på jorden: Mysterier som står opp med oss om morgenen, og brer seg om oss om aftenen.

Nå er det mysterium Pinsen står for uomtvistelig mer dulgt enn både Julens og Påskens — derfor også jevnføringen innledningsvis. Men også Pinsen banker på med et budskap, utgått fra Åpenbaringen, og forkynt gjennom liturgien like innholdsmettet de to. Det holder frem denne «skjulte virkelighet»: Likesom Faderen, «den første tanke» i Treenighetens indre liv, uttalte skapelsesordet over oss og universet, og likesom Sønnen reiste forlikelsens og frelsens alter på Golgata, slik har de begge i tidens fylde tatt bolig i hver og en av oss gjennom Talsmannen, Den hellige ånd.

Hvor livsviktig denne iboende gudskraften fra Talsmannen eller Levendegjørereren er for vår sjel og for vår livsferd på så å si alle plan, kan kanskje best sammenlignes med surstoffets funksjon innenfor det fysiske liv: Det gjelder liv eller død, intet mindre! Like vesentlig er denne guddommelige superkraft for vår åndelige

trivsel og moralske yteevne, som den er det på et uendelig høyere plan for det samtidig indre og alltid skapende liv i *Gud selv*. Ja, et liv «mellom» Gud Faderen og Gud Sønnen ville være uantagelig for den menneskelige tanke, om de To ikke møttes i en tredje dimensjon: I en kommuniseringsdimensjon av beskuende og livgivende kjærlighet — i evangelisk enkelthet uttrykt i ordet DEN HELLIGE ÅND: Talsmannen som «utgår fra de to».

Denne kjærlighetsånden, denne himmelske eros (i dette ords mest sublim mening) har som all annen ekte kjærlighet dette innebygde mål — forening. Den vil forening innad mellom Far og Sønn i Den hellige ånd, og den vil forening med oss, deres odelsbarn på nådens fellesplan. Også *vår vei* til Gud går gjennom Fader, Sønn og Helligånd, der vår jordiske kjærlighet, i all sin begrensning, bare er en forsmak på den himmelske: Den rene, evigvarende kjærlighet i Gud.

Det er da også denne gudskraft, denne gjennomslående kjenningsmelodi fra det høye, som Kirken på Pinsefesten sender ut på alle sine bølglengder og over alle kontinenter. For som nevnt har ikke Talsmannen fra himmelen latt det bli med den interguddommelige beskuelse, men har hvileløst søkt bolig i *våre* hjerter, i *våre* tanker, i *våre* kalkyler om verden og om fremtiden, og i vår evindelige kappgang med oss selv. I ham taler Gud av Gud direkte til sjelen, vår åndelige organisme, og nærer den med sin mat fra stunden vi våkner til troen, til vi sovner inn i vissheten — lærende, ledende, støttende og løftende.

Vi har sett hvordan Denne hellige ånd, har lyst og «tatt skikkelse» i sjeler av de mest ulike legninger og karakterdrag, sjeler som ikke har slått seg til ro som passive boliger for den himmelske Paraclitus — kjærlighetsstemmen fra Faderen og Sønnen. Deres liv har tvertimot vært et restløs JA til nådens verk i dem. Så fengende har Talsmannens nedslag vært og artet seg i disse åndens og hjertets enere, at de formelig har

hungret etter «den nye næring» som ble varslet ved Kristusordene «Min mat er å gjøre hans vilje som har sendt meg, og å fullføre hans gjerning». Men først ved det bibelske Pinseunder og siden ble de tatt til fulle.

Ja, han, Den hellige ånd, ble ild og kamp hos en Paulus i Damaskus; han ble stigmatisert adel og øsende giverglede hos en Frans av Assisi i hulen i San Damian; han ble henført visjon og borende selvprøving hos en Theresia av Avila; han ble ekko fra tømmerverkstedet i Nazaret hos en Benedikt av Nursia i hans «Be og arbeid», og illuminert tanke hos en Thomas Aquinas; han ble roser og rosenblad hos en Therese av Lisieux i hennes klosterhage, og høyreist forstøtthet hos en Hans Nielsen Hauge i hans fengselscelle; og han ble elskelighetens og forbrødringens patriark hos en Johannes XXIII.

Hva vil så Talsmannen, Trøsteren og Levendegjørereren være eller bli for oss andre — kjente eller upåaktede — sjeler midt i *vår* verdens tummel og jag?

Ett kan vi iallfall ta som sikkert og la illusjonene rolig falle: Hos ingen vil han «ta skikkelse» hverken som triumfator eller taper! Heller ikke Kristus — midt i blant oss i kjød og blod — lovet noensinne sine følgesvenner noen form for jordisk, sosial suksess eller følelse av personlig treffelighet, i og for seg. Og like lite støtte han noen fra seg som mislykkede, det være seg individ eller gruppe. Det som han appellerte til var selve surdeigen i oss, troens iboende kraft, som skal gjennomsyre én og alle og dermed «gjøre alle ting nye». Alltid mer lydhøre for Helligåndens røst i det aller innerste av vårt ego, må vi bli til templer av ro og harmoni — ikke til flerrede, vinnskapelige telt. Ja, vi må på et vis reise eller la reise, trinn for trinn, en kirke i vår egen sjel. En kirke der gulvet er Faderens eviggitte lover; der reisverket er bjelkene i Kristi kors, strøket med hans kjærlighets blod; der prekestolen er Talsmannens egen, med hans syv ga-

ver løftet mot oss: «Visdommens, forstandens og rådets ånd, styrkens kunnskapens, fromhetens og gudsfryktens ånd». Og midt i dette sjeletempel vil så et alter ta form, stille og tjenende — der bare ett slags meneskebarn trives og finner lykke, nemlig mennesket hinsides de forfengelige prerogativer, hinsides sosial og konfesjonell legitimasjon: Det sant ydmyke menneske, det indre livs trofaste forpakter — mennesket som kan tåle såvel skinnen fra nåden som stormen fra verden, og som måler sine gjerninger alene på Gud.

Dette er vel den eneste vei til triumf vi virkelig har lov til å følge alle sammen. Men for den må vi alle måtte kjempe, hvileløst ærlige, og med et sinnelag støpt i Fadervårets form. Til det kunne vi såvisst også trenge en «åttende» Helligåndens ånd eller gave — en motets, en forsakelsens og en tillitsfullhetens gave i ett. Motet, fordi vi ferdes i en håpets krise for de mange i angst og utrygghet; forsakelsen, fordi vi befinner oss i en stigende fare for å bukke under i velstand og overflod; tillitsfullhet, fordi så meget skjønt er blitt åpenbart oss gjennom Helligåndens innsegl i vår sjel.

I. H. K.

rekke som en form for livsforsikring og en garanti for trygghet. Disse fordelene regner de med å oppnå ved å søke Kirken om søndagene, gi penger til gode formål, be sin aftenbønn og forøvrig leve som folk flest.

Men sann kristendom er totalt engasjement, og bevisst liv med Kristus hver dag (se Luk. 9, 23). Det er selvkritikk av typen: bruker jeg min tid og mine penger til Guds ære? Ikke noe område av våre liv er Ham uvedkommende. Kaller vi oss kristne må vi også gi ham full disposisjonsrett over oss. Men det betyr ikke at f. eks. familie og venner skal bli skadelidende på den måten at vi glemmer vårt ansvar overfor dem i vår iver etter å tjene Gud på andre områder. Men ser vi vår livsførsel under ett, vil nok resultatet for de fleste av oss være at det er vårt arbeide for Gud som er underprioritert.

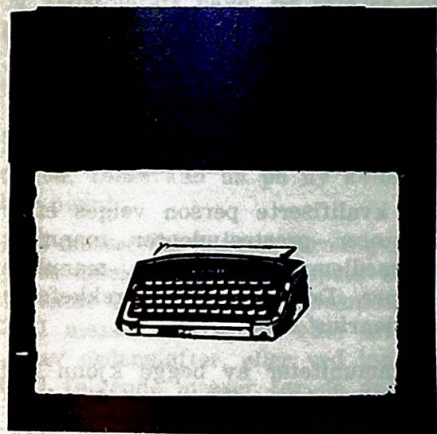
Som et eksempel for ikke-kristne har vår livsførsel stor betydning. Der hvor vi er en av de få kristne i miljøet, vil vår oppførsel være bestemmende for folks oppfatning av hva en kristen egentlig er. Hvis vi er nøyaktig som andre bra mennesker, hvordan skal vi da kunne få pekt på Kristus for de andre? (Se Matt. 5, 14—16.) Vi er Kristi budbringere på jorden, og trenger hver dag å bli minnet om og ta alvorlig 2. Kor. 5, 14—15: For Kristi

kjærlighet driver oss: Vi vet at én er død for alle; dermed er de alle døde. Og han døde for alle forat de som lever, ikke lenger skal leve for seg selv, men for ham som døde og sto opp for dem.

Det er også viktig at vi legger bort strid og ond vilje mellom våre forskjellige kirkesamfunn. Som lutheraner må jeg innrømme at katolikker her har vist oss andre veien gjennom sin forsonende innstilling overfor andre kristne samfunn. Vi som kaller oss kristne må ikke se det som vår oppgave å rakke ned på dem som tilhører andre trossamfunn innen kristendommen og arbeide for å «omvende» dem til vår egen kirke. Energien må rettes utover. Vi må arbeide for å vinne alle dem som ikke bekjenner seg til Kristus, både her hjemme og på misjonsmarkene! Av den grunn skal vi ikke nødvendigvis godta alt som andre trossamfunn lærer, men i det minste ikke bekjempe dem utad i ord, gjerning eller tanke.

Til slutt en påminnelse fra Gal. 6, 9—10: La oss ikke bli trette av å gjøre det som godt er; så sant vi ikke gir opp, skal vi høste i sin tid. La oss derfor gjøre godt mot alle så lenge vi ennå kan, og først og fremst mot dem som står sammen med oss i troen!

EDGAR SCARBOROUGH.

OM BEVISSTLØS kristendom

Herr redaktør.

Artikkelen under «Redaksjonelt» i nr. 9 om vår selvtilfredse likegyldighet overfor andres nød, fikk meg til å reflektere. Hvorfor er vi slik? Hva er det som gjør at vi skyver ansvaret fra oss?

Mange kristne er opptatt av forvaltertanken; at vi har ansvar for hvordan vi bruker de gaver Gud gir oss. Men alt for mange vil selv være herre over sitt liv og ha kristendommen som hobby. Gud kommer i annen

Forordning fra Rom om lempelser vedrørende den hellige kommunion

Forordningen «*Immensæ Caritatis*» av 29. januar 1973, ved Sakraments-Kongregasjonen.

Det kjærlighetens testament som Kristus Herren ga til Kirken, sin brud, nemlig Eukaristiens gave, overgår enhver annen gave. Den rommer et mysterium av ufattelig storhet og dybde, et mysterium som burde bli stadig mer kjent og skattet, og med sin iboende kraft bli tilgjengelig for fler og fler.

For å fremme andakten til Den hellige Eukaristi, som den kristne tilbedelsens sentrum, har da også Kirken i sin hyredomsorg jevnt og ofte kommet med egnede bestemmelser og spesielle rundskriv.

Til tross for den ærefrykt og hengivenhet overfor Alterets sakrament som er høyst levende den dag idag, krever imidlertid dagens situasjon at en videre adgang blir gitt til mottagelsen av Den hellige kommunion: Slik at de troende i større grad kan få del i Messeofferets goder, og at de mer umiddelbart og aktivt kan få vie seg sin Gud — til Kirkens og til menneskehetens beste.

I første rekke må ikke mangel på prester gjøre kommunisering så godt som umulig, eller iallfall temmelig vanskelig for mange. Samtidig må sørges for at syke ikke skal måtte unnvære den rike åndelige trøst Kommunionen kan bringe dem. p.g.a. fastebestemmelser de ikke kan etterkomme — selv om disse alt fra før er svært moderate. Videre synes tiden å være kommet til å fastsette når og hvor de troende rettelig skal kunne motta Nattverden to ganger samme dag, såfremt de selv ønsker det.

Efter å ha vurdert ønsker og anmodninger fra en rekke Bispekonferanser, er derfor følgende normer satt opp i forbindelse med:

- I. ekstraordinære medhjelpere ved utdelingen av Den hellige kommunion;
- II. en utvidet adgang til å motta Kommunionen to ganger samme dag;
- III. en lempelse av den eukaristiske faste for syke og eldre;
- IV. en ekte ærbødighet overfor Det hellige sakrament når den troende mottar Eukaristien i sin hånd.

I. - Ekstraordinære medhjelpere ved utdelingen av Den hellige kommunion.

Flere er de omstendigheter som kan ligge til grunn for mangel på prester til å utdele Kommunionen:

— Under Messen, som følge av stor tilstrømning av troende, eller også p.g.a. særlige vansker og hindringer for selebranten.

— Utenom Messen, dersom det p.g.a. avstanden faller vanskelig å bringe Sakramentet — særlig som Vandringsbrød for syke i dødsfare —, eller når antallet av syke, mest i hospitaler eller lignende institusjoner, krever flere prester. For at de som i nådens stand og utfra et fromt

og velmenende sinnelag ønsker å ta del i Nattverdsmåltidet, ikke skal behøve å savne denne sakramentale trøst, holder en hellige far det for betimelig å la tilsette ekstraordinære medhjelpere. Disse vil da kunne gi Nattverdsbrødet til seg selv og til sine trosfeller på følgende betingelser:

1. De stedlige Biskoper eller Ordinariet har anledning til å utnevne en dertil egnet person til å gi Eukaristien til seg selv eller til andre, samt til å bringe den til hjemmeliggende syke. Vedkommende må i egenskap av ekstraordinær medhjelper spesielt utnevnes enten for en bestemt anledning, eller for en tid bare, eller i nødsfall mer eller mindre permanent. — Denne fullmakt gjelder når:

- a) ingen prest, diakon eller akolytt er for hånden;
- b) ingen av disse kan utdele Kommunionen p.g.a. andre pastorale plikter, sviktende helse eller fremskreden alder;
- c) kommunikantenes antall er så stort at Messen, eller kommuniens utdelingen utenom Messen, ville trekke unødig ut.

2. Ordinariene har også fullmakt til å delegere alle sine prester i tjeneste oppgaven å velge ut en skikket person, som i påkommende tilfeller kan utdele Kommunionen.

3. Ovennevnte Ordinariet kan delegere disse fullmakter til hjelpebiskoper, generalvikarer og biskopelige delegater.

4. Den egnede eller kvalifiserte person velges efter denne rangsorden: Lektorer, prestestudenter, mannlige eller kvinnelige ordensmedlemmer, kateketer, mannlige og kvinnelige lepper. Dog kan denne rekkefølge endres på, alt efter Ordinarius' eget skjønn.

5. I kapeller for kommuniteter av begge kjønn bør kommuniens utdelingen helst skje ved en mannlig foresatt uten noen høyere vigsel, eller ved en kvinnelig foresatt — subsidiært ved deres stedfortredere.

6. Det ville være ønskelig om den nye nattverdsutdeler — utnevnt enten av Biskopen eller en av hans prester fikk seg tildelt sin ansvarsfulle oppgave under en eller annen form for høytidelighet, dersom tiden da tillater det. Det vises derfor til ritualer i nærværende forordning, eftersom utdelingen av sakramentet skal skje innenfor liturgiske former.

Da disse fullmakter blir gitt ene og alene for de troende åndelige vel og i rene unntakstilfeller, må prestene på sin side huske at de ikke med dette kan unndra seg plikten til selv å meddele Eukaristien til alle som rettelig ber om det — ikke minst til syke.

Den som er utnevnt til ekstraordinær utdeler av Kommunionen, må være behørig forberedt for gjerningen, og vise seg som en mønstergyldig kristen i tro og levnet.

Vedkommende må legge vinn på å gjøre seg sin oppgave verdig: nære en dyp kjærlighet og hengivenhet til Den hellige eukaristi, og være et eksempel for de øvrige troende i sitt forhold til Det allerhelligste. Ingen må da heller velges, som kan vekke anstøt hos de troende.

II. - Utvidet fullmakt for kommunisering to ganger samme dag.

Efter den någjeldende ordning kan de troende motta Den hellige kommunion to ganger samme dag:

— Lørdag aften eller aftenen før en forpliktende helligdag, når de dermed ønsker å oppfylle messeplikten — selv om de allerede har kommunisert samme dags morgen.

— I den annen Påskemesse og i én av Juledags-messene, selv om de allerede har kommunisert i Messen Påskeaften eller i Julenattsmessen.

— Likeledes i aftenmessen Skjærtorsdag, selv om de har kommunisert i den tidligere Krisma-messe.

Utover de anledninger som her er nevnt, gis også andre grunner som taler for kommunisering på ny samme dag. Det synes derfor på sin plass nærmere å presisere hensikten med den nye fullmakt.

Den norm som Kirken — i moderlig omsorg og i pakt med arverdig overlevering — har fulgt og opptatt i sin lovsamling, forblir inntakt: Prinsipielt kan de troende motta Den hellige kommunion bare én gang samme dag. Denne norm kan derfor ikke fravikes av rene andaktsgrunner. På det oppriktige ønske om en gjentatt kommunisering, må svaret bli, at jo inderligere en nærmer seg Nattverdsbordet, desto større blir kraften som utgår fra Sakramentet: Troen, kjærligheten og de andre kristne dyder blir så meget rikere næret, festnet og manifestert. De troende skal jo gå fra den liturgiske handling og ut til oppgavene som venter i nestekjærlighetens, fromhetens og apostolatets navn, og således «omsette til liv det de har mottatt gjennom troen og Sakramentet».

Særlige omstendigheter kan imidlertid inntreffe når troende, som alt samme dag har mottatt Kommunionen — eller også prester som allerede har feiret Messen — f. eks. bivåner en eller annen festgudstjeneste senere på dagen. Disse kan da på ny kommunisere i tilfeller som her nevnt:

1. I messer der dåpens, feringens, sykesalvingens, prestevigselsens og ekteskapets sakrament blir meddelt, samt i førstekommunismesser.
2. I messer ved kirke- eller altermessing, ved avleggelse av ordensløfter, eller ved innsettelse av kateketer.
3. I følgende messer for de døde: på bisettelsesdagen; etter kunngjøringen av dødsbudskapet; på selve gravferdsdagen; på første årsminnedag.
4. I festmessen i domkirken eller sognekirken på Kristi Legemsfest; ved bispevisitas; i messer holdt av den ordensforesatte i forbindelse med en visitas, særlige sammenkomster eller kapitelsamlinger.
5. Under hovedmessen ved en eukaristisk eller mariansk kongress, nasjonal eller internasjonal, regional eller på bispedømmeplan.
6. Under hovedmessen ved kongresser eller stevner, ved valfarter og folkemisjoner.
7. Ved meddelingen av Vandringsbrødet, da Kommunionen også kan gis til den sykes pårørende og venner.
8. Dessuten kan de stedlige Ordinariet — ved siden av de tilfeller som ovenfor er nevnt — i unntakstilfeller godta kommunisering på ny samme dag dersom de skulle holde det for rimelig, utfra særlige grunner og i samsvar med forordningens norm.

De forordninger vi her gjengir er tatt i bruk enkelte steder i verdenskirken hvor de var tvingende nødvendige. På bildet ser vi en amerikansk kvinne, Mrs. Alenna Granella bistå en prest i St. James-kirken i New York under utdelingen av den hellige kommunion.

III. - Lempelser i Nattverdfasten for syke og eldre.

Først og fremst forblir bestemmelsen om at enhver som mottar Vandringsbrødet i dødsfare uten videre fritas fra fastebudet, stående ved makt. Det samme gjør tilatelsen gitt av Pius XII, gående ut på at «en syk, selv om oppegående, før feiringen av Messen og før mottagelsen av Kommunionen, kan innta ikke-alkoholiske drikker og medisiner — såvel i flytende som i fast form, uten noen tidsbegrensning.

Når det gjelder mat og drikke for rent ernæringsmessige formål, bør tradisjonen fra Tertullian holdes i ære, nemlig at Nattverden skal nytes «før noen annen næring»: Dette for å understreke det opphøyede ved Det sakramentale måltid.

For riktig å skatte Sakramentets verdighet og samtidig forberede gleden ved Herrens komme, vil en stund i samling og stillhet før Altergangen være ønskelig. For en syk vil det imidlertid være et bevis godt nok på ærefrykt og fromhet, om han eller hun kort vender sine sinn mot storheten i det ventende mysterium.

Med hensyn til den eukaristiske faste eller avholdelse fra mat og alkoholiske drikke, er tiden redusert til cirka ett kvarter for:

1. Pasienter i sykehus eller hjemmeværende, selv om de ikke er bundet til sengen.
2. Tilårskomne som må forbli hjemme av aldersgrunner, eller som bor i aldershjem.
3. Prester som er syke — også om de er oppegående — og eldre prester som ønsker å feire Messen eller motta Kommunionen.
4. Personer som tar seg av syke og gamle, samt disses pårørende, og gjerne vil kommunisere sammen med dem, men som ikke alltid ser seg i stand til å overholde et fastebud på én time.

(Forts. neste side)

Forordning fra Rom —

(Forts. fra forrige side)

IV. - Pietet og ærefrykt for det Allershelligste når alterbrødet legges i de troendes hender.

Efterat forordningen «Memoriale Domini» kom for tre år siden, har en rekke Bispekonferanser søkt Den hellige stol om fullmakt til at Hostien kunne bli lagt i de troendes hender. Samme forordning minnet om at «kirkelige forskrifter og tekster fra kirkefedrene gir rikelig bevis for den dype respekt og store omtanke som alltid er blitt viet Den hellige eukaristi», og som fortsatt må vies den. Særlig når det gjelder denne måten å motta Kommunionen på, bør derfor noen momenter — etter hva erfaringen tilsier — tas til nøye etterretning.

Det må utvises all mulig aktsomhet og pietet med hensyn til fragmenter fra Hostien — noe som gjelder såvel utdeler som mottager — når Brødet blir lagt i kommunikantens hender.

Før man går til denne form for kommunisering, må en instruktiv innføring i Kirkens lære finne sted, både med henblikk på realpresensen og Kristi blivende nærvær i de eukaristiske skikkelser, og på den ærefrykt vi skylder Alterets sakrament.

En må overbevise de troende om at Jesus Kristus er Herren og Frelseren, og at samme andakt og tilbedelse som vises Gud, også tilkommer ham ved det sakramentale nærvær i Brødets og Vinens skikkelser. De må likeledes bli anmodet om og stimulert til en naturlig følt takksigelse etter Det eukaristiske måltid, alt etter den enkeltes mulighet og evne.

Forat deltagelsen i dette overnaturlige gjestebud virkelig skal bli verdig og gagnlig ikke bare for en selv, må gudene og virkningene som utgår fra det også bli til fellesskapets åndelige beste: Omgangen med Det allershelligste må gjenspeile og avføde en dyp og grunnfestet ærefrykt, og spore til en intim kjærlighet overfor Faderen som råder og forvalter, og som sørger for «vårt daglige brød». Og den må lede oss inn til samfunnet med Kristus — for i hans kjød og blod har vi del.

Den hellige far, pave Paul VI, har godkjent og stadfestet denne forordning, anvist den til trykk, samt be-

John Ryan

“We have just enough religion to make us hate, but not enough to make us love one another.” Dean Swift.

Første Pinsedag er som nevnt tidligere i dette nummeret en internasjonal bønnedag for Nord-Irland. Denne tegningen av John Ryan i Catholic Herald fortalte noe om de tragiske tilstander i dette området: «Vi har akkurat nok religion til å hate, men ikke nok til å elske hverandre.»

SOMMERNUMMERET

ST. OLAVs sommernummer kommer ut datert den 23. juni.

RED.

stemt at den skal tre ikraft fra og med utgivelsesdagen. Gitt i Rom, ved kanselliet for Sakramentskongregasjonen, den 29. januar 1973.

Kardinal A. Samoré, prefekt
† J. Casoria, sekretær

TANNLEGE

SJUR H. KLATRAN

Inkognitogaten 10 A
Oslo 2

KVELDSPRAKSIS:

mandag—fredag: kl. 16—20
lørdag: kl. 8—14

TIMEBESTILLING:

kl. 9—15 tlf. 56 67 69
kl. 16—20 tlf. 44 33 07

DEN NORDISKE VALFART TIL LOURDES

24. til 30. august 1973

7 dages flyreise (Kastrup/Lourdes tur-retur) fuld pension d.kr. 1225,—
Særpris for syge på «Accueil Notre-Dame» d.kr. 925,—

Valfartspræst: Mgr. Knud Ballin, København.
Læge, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser: VALFARTSKOMITEEN
Barsehøj 25, DK. 2900 HELLERUP

En
klavn

Noen av dere trodde kanskje da dere så forsiden at dette var ST. OLAVS havenummer 1973, med de siste tips om stauder og canutta. Andre tror vel at det hele bare har vært et rosenrødt og idyllisk forarbeide, men tro meg — jeg brant fingrene på diverse ugress i gangene denne gangen også. En trøst var det derfor å få kort fra Per Bang som hadde vært en tur på Færøyene. Han hadde oppsøkt den katolske presten der borte og presenterte seg. Og presten hadde sagt: Ah, Bang, jeg kjenner Dem nesten. Jeg har nettopp lest et innlegg av Dem i ST. OLAV. Det jeg mener er: Ukjente venner gjør det stadig mulig å arbeide i haven, ja, de gjør det spennende.

LESERBREV

SLUTTREPLIKK

Herr redaktør!

– Mitt poeng synes – kanskje fordi jeg ikke fremhevet det nok – å være gått alle hus forbi. La meg derfor repetere: For alle i Kirken er det viktig å vite noe om vår daglige virkelighet, inklusive hvorledes katolske kristne oppfatter og praktiserer sin tro. I dette lys finner jeg rapporten om katolske kristnes bruk av

prevensjon både interessant og nyttig. På samme måte synes jeg det er nødvendig å vite mye om f. eks. abortpraksis. Man kan selvsagt ikke avgjøre moralske spørsmål på grunnlag av slik viten. Men det er sannsynlig at denne kunnskap er nødvendig dersom man skal si noe relevant om problemene, noe som folk som selv står midt oppe i problemene forstår.

Egentlig kunne jeg godt ha tenkt meg å bidra til denne informasjon i St. Olav også ved senere anledninger. Men —?

Kanskje jeg bare burde skrive om «snille» emner og gjemme meg bak et pseudonym?

Helge Erik Solberg.

**BRYT
ISOLASJONEN
LES
ST. OLAV!**

NORSE CUT
en mild og aromatisk
pipetobakk
fra Tiedemann

NORSE CUT
A mild, aromatic pipe tobacco from J. L. Tiedemann's
Tobakksfabrik, Norway's leading blenders, with a
Charter, from 1778. For two centuries the Norwegian
have imported mild, rich tobaccos from America and
rare, exotic tobaccos from the Orient, and have then
blended their own new flavours: Mild, rich and fragrant.

J. L. TIEDEMANNS
TOBAKKSFABRIK

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke	}	Bergen
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Bergen
Marias Minde		
St. Franciskussøstre- nes Moderhus	}	Drammen
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hamar
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Hammer- fest
St. Mikals Kirke		
St. Mikals Prestegård	}	Hønefoss
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Lillestrøm
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

AGATHE BRUCE

IN MEMORIAM

Vi visste at fru Bruce bar på en alvorlig sykdom, men aktiv og arbeidsglad som hun alltid var snakket hun aldri om det, så også i sykdommen viste hun sin åndelige styrke og sitt mot. Det er med stor sorg, vi hennes venner som i mer enn 20 år har hatt den glede å arbeide sammen med henne i vårt menighetsliv, hører om hennes bortgang. Agathe ga det gode eksempel på trofast utholdenhet i alt sitt virke, da hun fikk tanken,

«Ønskedrømmen» som feriehemmet Persbråten lenge var, ga hun aldri opp, før huset var kjøpt, og i mer enn 20 år la hun all sin kjærlighet til det sosiale arbeide i å gjøre bygget hyggelig, velutstyrt og til slutt endog moderne, tross liten kapital.

Agathe lot all kritikk prelle av seg, hun arbeidet for et feriehjem og tålte høymodig alt for den sak. Det er en trøst å vite at hun fikk Kongens for-tjenstmedalje for sitt virke for de

hørselsskadede, men en enda større trøst for oss er at hun opplevet at vår biskop satte pavens medalje i gull på hennes bryst — ærlig fortjent. Vår menighet og især i Mariakongregasjonen vil vi savne hennes iver, hennes trofasthet. Vi sørger sammen med hennes kjære familie og vi ber at Gud vil gi dem styrke i deres dype sorg, og vi ber at Agathe må få den evige hvile.

RAGNHILD NYLUND

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

KR. 40,— PR. AR

HVER 14. DAG

BERGEN

Peter M.

KOLDERUP

Strandgaten 60
Glass - Porselen - Stentøy

Se vårt
utvalg i
RAMMER

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S

Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforetning

TORNØEGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM

Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk

Tif. 99 016 Bergen
Solheimgt. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: -Kjell-

BERGEN

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

NYGARDSGT. 19

OMEGA
URMAKER

FINCKELSEN

I Nygårdsgaten v/Eldorado
og
I Sletten Shopping Senter

VERDENSKIRKEN:

FORSKRIFTER FRA KULTUSKONGREGASJONEN

RITUELLE FORSKRIFTER

Gitt av Kultuskongregasjonen:

I

Rituale ved tilsetning av en ekstraordinær utdeler av kommunionen.

1. Den som — under gitte omstendigheter — blir betrodd utdelingen av Den hellige kommunion, enten av den stedlige Biskop eller hans delegerte bør motta dette mandat innenfor rammen av det rituale som her følger. Seremonien kan finne sted i eller utenom Messen, og i nærær av de troende.

A) I Messen.

2. De tilstedeværende blir i en preken orientert om hensikten med denne tjeneste til fellesskapets gagn, hvorefter selebranten introduserer den nyutnevnte medhjelper for de troende med disse eller lignende ord:

Kjære venner.

Vi overdrar herved høytidelig vår bror/søster N.N. det ansvarsfulle verv å rekke Den hellige eukaristi til seg selv og til andre, bringe den til syke og meddele den som Vandringsbrød. Du, kjære bror/søster, som får

deg betrodd et så høyt et kall innen Kirken: Gjør ditt beste for å bli et eksempel på en god kristen i tro som i levnet, og gå stadig mer opp i dette enhetens og kjærlighetens mysterium. For det ene Legeme utgjør mange, og vi har del i det ene Brød og den ene Kalk.

Når du derfor gir Eukaristien til trosfeller, gjør det i brorskjærlighet slik Herren selv bød det i sine ord til disiplene, da han ga dem sitt Legeme til spise: «Dette pålegger jeg dere, at dere elsker hverandre, slik jeg har elsket dere».

3. Etter talen tar kandidaten plass foran selebranten, som stiller ham/henne følgende spørsmål: *Vil du påta deg vervet å rekke dine trosfeller Herrens Legeme, på vegne av og til gagn for Guds Kirke?*
S v.: *Ja.*

4. Alle reiser seg — kandidaten derimot kneler, og selebranten oppfordrer de troende til bønn: *La oss, kjære venner, tillitsfull påkalle Gud, vår Fader, forat vår bror/søster som kneler her, kåret til tjeneste for Den hellige eukaristi, må bli fylt med hans velsignelse.*

Alle ber så en stund i stillhet. — Selebranten fortsetter:

Nådige Gud, du som har grunnlaget og styrer din familie på jorden, velsign i din godhet denne vår bror/søster. Gjør at han/hun, som skal rekke Livets brød til sin brødre, styrket ved dette hellige løfte må få del i det himmelske måltid.

Ved Kristus, vår Herre.
S v.: *Amen.*

(Forts. neste nr.)

OSLO

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

OSLO

TASEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vel 41, Oslo 8
Tif. 23 02 40

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tif. 67 77 84

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandelvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

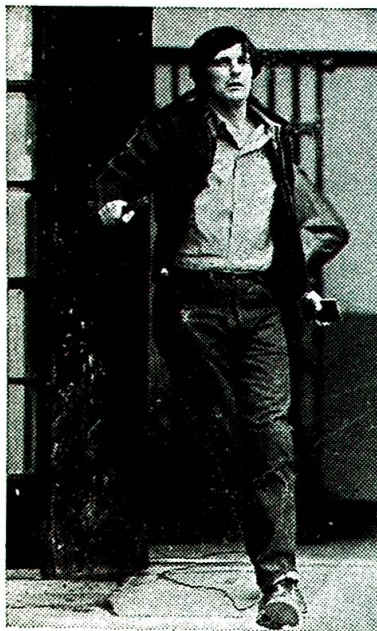
Tif. 20 79 06 - 20 79 05

MENNESKEBURET

Filmen er laget over en roman av Truman Capote, og regien er ved Tom Gries. Titelen, både den norske og den engelske (*Glasshouse*) henspiller på det fengselsmiljøet som handlingen er lagt til, statsfengslet i Utah. Filmen er på ingen måte oppsiktsvekkende, og handlingen alminnelig spennende, men på ingen måte original. En ung college-lærer, Jonathan Gaige (Alan Alda), blir satt i fengsel for drap. De omstendighetene som drapet foregikk under, er imidlertid slik at straffen er meget mild, ett år. Fængselsoppholdet skal imidlertid vise seg å bli fatalt for den unge læreren. Han kommer nemlig inn i den reneste jungel av vold, korrupsjon og utnyttelse av mennesker. Langtidsfangen Hugo Slocum (*Vic Morrow*) er fangenes herre. Han kontrollerer innsmuglingen av narkotika og har dermed makt over et stort antall av sine medfanger. De som han ikke kan kontrollere ved hjelp av narkotika, tyranniserer han ved fysisk vold gjennom sin livgarde. Fængselsledelsen og fangevokterne ser gjennom fingrene med det hele, fangevokterne fordi de lar seg bestikke og fængselsdirektøren fordi han mener at tingene må få lov til å gå sin egen gang slik at forholdene kan «normaliseres» av seg selv. Alle er med på maktspeilet, dvs. alle uten den nyankomne college-læreren og en annen nykomling, på den andre siden av gitteret, en nyansatt og lett idealistisk fangevokter som aner at ikke alt er helt slik det skal være. Hver på sin måte forsøker de to, uavhengig av hverandre, å ta kampen opp mot «systemet», college-læreren ved å sette seg opp mot fangetyrannen Slocum, og fangevokteren ved — forgjeves — å gjøre fængselsdirektøren oppmerksom på det som foregår. Jonathan Gaige kommer til slutt i besittelse av uomgjengelig bevis for korrupsjonen innenfor hele anstalten, og det ender i et dramatisk oppgjør mellom ham og Slocum. Gaige

ALAN ALDA i
«GLASSHOUSE - MENNESKEBURET»

blir drept, men hans bevis faller i hendene på fangevokteren som legger det hele frem for fængselsdirektøren. Denne underslår beviset, og fangevokteren forlater fængslet for å fortsette kampen mot korrupsjonen fra utsiden.

Opplegget er altså hverken nytt eller originalt i amerikansk film. Men allikevel er det et par punkter i *Menneskeburet* som er litt interessante, sett i forhold til den utviklingen som det amerikanske samfunnet er inne i. Det er temmelig klart at fængslet symboliserer hele samfunnet, akkurat som i *Fortune and Men's Eyes*, en kanadisk film som tidligere er blitt omtalt i denne spalten. Dette samfunnet er behersket av alles begjær etter å oppnå

noe av andre, alle er ute etter noe, ting, fordeler osv. Og den mektigste blir da den som kan kontrollere og skaffe tilveie det som de andre ønsker seg. Korrupsjon, vold, maktmisbruk blir de uunngåelige konsekvensene. — Nå er det som bekjent to måter å rette på dette på: revolusjon eller reform. Den revolusjonære linjen blir i filmen representert av negrene som får en usedvanlig sympatisk behandling. De holder sammen, isolerer seg fra de andre, de er sterke på grunn av det indre samholdet, men de misbruker ikke sin makt og driver med politisk bevisstgjøring seg imellom, altså tydeligvis et bilde på negrenes nye stilling og rolle innenfor det amerikanske samfunnet. Den «reformistiske» linjen er imidlertid den som blir fremhevet som den realistiske veien å gå, og dens fremste representant er den redelige fangevokteren. Vi har her opplegg til en konflikt som vi har sett bokstavelig talt tusen ganger på amerikanske filmer, både gode og dårlige, nemlig det ærlige individets kamp mot det korrupte flertallet. I tidligere og mer naive tider i amerikansk film og det amerikanske samfunnet var det en selvfølge at det ærlige individet måtte vinne, måtte fordi det jo ellers ville være samfunnet det var feil ved. I *Menneskeburet* går det ikke så enkelt til; vi ser ikke det godes seier, ja, vi innser egentlig ikke engang hvordan den skal bli mulig, det eneste filmen etterlater et håp om, er at rettferdighet skal skje fyldest tross alt, men det ligger det tydeligvis utenfor filmens ramme å vise. Etter Watergate blir det visstnok stadig vanskeligere å tro på det godes innebyggede seier i «the American way of life».

PH.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 40 pr. år. Kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 45.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.